

[Poul Møller.]

tilbage, og de, der holdt stillingen, naturligvis kan glæde sig over, at deres styrke er intakt.

Bortset fra det konservative folkepartis fremgang blev nettoudsvingene ved valget ubetydelige. Det var promillernes valg. Men man behøver ikke at studere valgtallene grundigere for at blive klar over, at der er foregået en langt stærkere fluktuation, end nettoudsvingene giver udtryk for. Det er også delvis dokumenteret af den undersøgelse, som TVs Ekko foretog i Nykøbing S.; denne undersøgelse viste, at der i hvert fald i dette område var et ganske betydeligt gennemtræk i partierne, som det vil være af interesse at få nøjere belyst i den kommende tid. Det ser således ud til, at vor fremgang i særlig grad skyldes en meget betydelig tilgang fra de yngste vælgergrupper, hvilket ud over af undersøgelsen i Nykøbing S. tillige bestyrkes af vor fremgang i de omegns- og nybyggerkvarterer, hvor de unge sætter bo.

Om fjernsynet har betydet noget for forskydningerne mellem partierne, er det vanskeligt at finde ud af. Tilsyneladende har fjernsynets politiske udsendelser mere været med til at styrke de stærke i troen end til at omvende dem, der kunne have omvendelse behov. Bevis herfor kan naturligvis ikke føres, da vi ikke ved, hvordan valget havde artet sig uden fjernsynet; men det er en fornemmelse, at TV har spillet en langt mindre rolle ved dette valg end ved det forrige for slet ikke at tale om folkeafstemningen i fjor. Dette kan skyldes, at befolkningen er ved at blive TV-immun, således at man nok ser, men ikke lader sig påvirke. På anden måde kan jeg ikke opfatte det, når f. eks. de små partier trods ligestilling i fjernsynet og de mange førstegangsvælgere, som ikke var bundet af et partistandpunkt, alligevel ikke formåede at samle en nævneværdig tilslutning.

På den anden side kan dette måske også hænge sammen med den form, fjernsynsudsendelserne fik under valgkampen. Partiernes propagandaprogrammer tror jeg mere har været med til at sterilisere end aktivisere, og jeg synes derfor, at partierne i de kommende måneder bør gå i gang med en nøje overvejelse af formen for TV-dæk-

ningen i et valgslag i fremtiden. Mon ikke konfrontationen af synspunkterne er det eneste, som virkelig kan vække interesse og påvirke? Det viste folkeafstemningsdebatterne i fjernsynet i fjor.

Det er et ret ensartet træk for partierne, at spændvidden imellem deres bedste og deres dårligste valgresultater er blevet meget mindre end tidligere. Vor fremgang i de landdistrikter, hvor vi tidligere stod svagt, var den 22. september meget større end i de større byområder, hvor vi altid har stået stærkt.

Det samme gjorde sig gældende for socialdemokratiet, som gik tilbage, så snart det befandt sig i de større byområder, hvor dets tidligere dominerende stilling er velbekendt. Herved satte det den beskedne fremgang, det vitterlig havde i det øvrige land, over styr. For venstre var der en modsat tendens: de stærke landdistrikter blev svagere, de svage byområder blev stærkere — og for de radikale så man, at tilbagegangen var størst i de gamle enklaver, i Skivekredsen og i Holbæk amt.

Årsagen til denne klare tendens er utvivlsomt, at forskellen imellem by og land gradvis er ved at udviskes, og at tankegangen også i politisk retning langsomt er ved at bevæge sig i de samme baner. Fjernsynet kan måske have haft sin betydning for dette forhold. De traditionelle, delvis geografisk baserede særpræg forsvinder, fordi fjernsynet tvinger vælgerne til også at høre eller se den anden part. Måske det bliver en smule mere konformt, vort politiske billede, måske også en smule mere sagligt — en indgroet vaneindstilling nedbrydes jo gradvis.

Frygten for, at vort folketing skulle blive endnu mere partisplittet, end tilfældet var i forvejen, viste sig heldigvis at være ubegrundet. Den mildere spærreregulering hjalp ingen igennem.

Retsforbundet, som i 1960 var nærmest ved at opnå politisk repræsentation, kom målet fjernere. Dets deltagelse i trekantregeringen har vist sig at være et uopretteligt politisk fejlgreb. Bittert må det nu være for de ledere, der for grundskylden og grundstigningskylden lod sig lokke ind i det politiske eventyr, at iagttage, hvordan de gamle regeringsfæller udvisker sporene efter dem. Det eneste, de herefter har fået